

Nógvar vitjanir

Oddagrein

Í RØÐU síni á nýggjárinum boðaði lögmaður frá fleir í útlendskum vitjanum í hesum árinum. Bæði danska og norska kongahúsið vitja og har aftrat ríkisleiðararnir í grannalondum okkara á fyrri norðan, Íslandi og Grønlandi.

SLÍKAR vitjanir eru kærkomnar. Tað er altíð hugaligt at fáa vitjan av góðum grannum og skulu øll tey, sum her koma at vitja vera hjartaliga vælkomin at síggja okkara vøkr og byggjar og hitta ta frýntliga fólk her býr.

VITJANIR í heila tikið er um kveikjandi fyrir bæði okkum og tey, sum vitja. Vit hava nakað at geva teimum fremmandu og tey okkum. Úrslitið skuldi so helst verið, at knýtt vóru enn tættari bond landanna millum.

NÚ kann ein siga, at bondini til nettup hesar grannar okkara, Danmark, Noreg, Ísland og Grønland eru nóg góð. Viðurskiptini kunnu ongantíð vera nóg góð. Tey kunnu og mugu bara bliva betri. Her er so sanniliga nóg at triva í, skulu vit fáa sum mest bur tur úr góðu eiginleikunum og royndunum hjá hvørjum øðrum. Og her hugsa vit bæði um mentanarliga og vinnuliga samvinnu. Norðurlandahúsið er saman við so mongum øðrum her á landi góður kar mur um menning av tí mentanarliga og fólkaliga samstarvinum.

SPURNINGURIN er so um okkum ikki tør var ein líknandi miðdepil sum Norðurlandahúsið fyrir einum øktum vinnuligum samstarvi. Møguliga kundi N orðurlandahúsið í størri mun havt hesa uppgávu. Í ávisan mun hevur hetta hús virkað sum bæði sum kveikjari og ígongsetari av vinnuligum samstarvi við okkara grannalond. Um stutta tíð verður t.d. oljuráðstevna í Norðurlandahúsinum. Hetta er sum so partur av somu sök, har mentan og vinna, sum jú hav á brúk hvør fyrir øðrum, kunnu virka saman og í samfjólði. Nettup hetta hvørja ávirkan ein komandi oljuvinna t.d. fer at fáa fyrir mentanina og annars fýrøyska samfelagið er ein tættur, sum eigur at takast upp.

LOGMAÐUR hevur boðið norsku kongshjúnum at vitja. Innviðingin kemur í kjalarvörinum á teimum góðýnskjum og vönum, sum politikarar í bæði Føroyum og Noregi hava borið fram - um eitt samstarv millum londini innan oljumál. Eingin ivi er í okkara verð um, at slík vitjan sum henda - umframt at vera ein tyðandi liður í tí samvinnu, sum altíð hevur verið og er millum báðar brøður tjóðirnar - kann vera við til at byggja brýr millum norska oljuvinnu og fýrøyska samfelagið. Her er Noreg tó bert eitt av teimum londunum, sum vit náttúrliga eiga at samvinna við. O nnur eru Danmark og Bretland. Men nú fýrøyingar og grønlendingar nær um samtíðis eru um at byggjaupp eina so nýggja vinnu sum oljuvinnu, áttu eisini vit at havt nakað at tosað um. Og fara vit so víðari, kann hugsast, at vit kunnu fáa nokur góð ráð frá íslendsku grannum okkara, sum hava verið sjálvbjargnir í mong ár - um hvussu vit tvs. grønlendingar og fýrøyingar - skilabest kunnu brúka móguligar framtíðar oljupengar til at gerast meira sjálvbjargnir og minni heftir at Danmark. So ein kann siga, at øll hesi londini, sum fara at vitja okkum í ár, nettup hvør í sær umboð viðurskipti, sum fýrøyingar hava brúk fyrir at umrøða og umhugsast.

Vit hava so eisini ein annan granna, Bretland. Hvat honum viðvíkur, so eru heldur kallig viðurskipti galdandi, nóg marknatrætarnir ikki er loyst. Neyvan nakrantíð í Føroya søgu hevur fólkið staðið so væl saman um eitt mál sum kravið um miðlinjurnar millum Føroyar og Bretland. At bretar hava sett fram órimulig krøv hevur sett síni fingr amerki á tað annars góða vinarlag millum londini. Nú týskist tó okkur t røkjast fyrir eini loysn eftir at tað er komið fram, at bretar arbeidda við einum nýggjum útspæli, sum úttan íva er enn ein „afturtøka“ frá tí upprunaliga kravinum og nærri verandi miðlinju. Vónandi fáa vit loyst hesa ósemju, so at lögmaður kann fara á vitjan í Bretlandi og leggja lunnar undir eitt sunt og gott samarbeiði m.a. á oljuøkinum.

Sosialurin

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Føroyar hava fingið eitt mini løgting

Formennirnir í samgonguflokkunum á tingi hava gjørt politisku skipanina til ein sannan vavgreyt. Bæði stýrisskipanarlógin og Tingskipan Føroya Løgtings eru sett til viks. Tað fólka-valda løgtingið verður sniðgingið á grovasta hátt av floksformonnunum í samgonguflokkunum

Tann 30. desember 1996 fór løgtingið umsiðir í jólafrí. Løgtingsformaðurin segði frá, at næsti tingfundur, sum helst ikki verður fyrr enn einar tvær til tríggjar vikur eru farnar av nýggja árinum, verður lýstur í útvarpinum. Í skrivandi løtu er ongin tingfundur lýstur.

Men hóast hetta er stórt politiskt virksemi í løtuni. Í stríð við bæði stýrisskipanarlógina og Tingskipan Føroya Løgtings er eitt miniløgting farið til arbeiðis við einum ávisum máli. Í hesum nýggja tingi fýrøyinga sita floksformennirnir í samgonguflokkunum. Teir eru Atli Hansen úr sambandsflokkunum, Óli Breckmann úr fólkaflokkunum, Óli Jacobsen úr verkamannafylkingini í samgongu og Helena Dam á Neystabø úr sjálfstýrissflokkunum.

Hesi fyra eru í fjølmiðlunum so at siga hvønn einasta dag. Frá teimum hoyra vit og lesa vit um, hvat lögtingið kann og ikki kann, hvat lögtingið vil og ikki vil. Vit hoyra og lesa um, at tey (vegna lögtingið?) halda fundir við lögmann, við Framtaksgrunnin, við Føroya Fiskavirking, við Vinnulivsbólkin, við umboð fyrir fiskavirkingar úttan fyrir Føroya Fiskavirking. At tey hava samband við bankan o.s.fr. Ein fær varhugan av, at tað fólka-valda løgtingið við 32 limum er sett til viks, og at hesi fyra hava tikið við teimum heildum og teimum ábyrgdum, ið sambært stýrisskipanarlógini og Tingskipan Føroya Løgtings leggja hjá lögtinginum.

Sambært stýrisskipanarlógini og Tingskipan Føroya Løgtings er tað soleiðis, at skal eitt mál hava nevndarviðgerð, so verður tað av formanninum beint í

eina av teimum fýstu lögtingsnevndunum, sum eru valdar sambært grein 24 í tingskipanini. Eisini kann lögtingið sambært grein 25 í tingskipanini velja serligar nevndir at geva lögtinginum tilmæli í ávisum málum. Hetta er ikki gjørt í samband við tað fundarvirkssemi, sum í hesum døgum fer fram í figgjarnevndarhølinum og á tinghúsoftinum, men er talan heldur um, at tingmenn í stríð við stýrisskipanarlógina og tingskipanina og úttan nakra lögtingsamtýkt, hava skipað seg í kliku at viðgera ávíst mál.

Undirritaði var formaður í teirri serligu lögtingsnevndini, sum viðgjørði nýggju stýrisskipanarlógina, og eisini var eg formaður í teirri serligu nevndini hjá lögtinginum, ið viðgjørði nýggju tingskipanina. Fyri meg virkar tað, sum hendir í hesum døgum, sera orkymlandi. Tað hevur hvørki røtur í stýrisskipanarlógini ella í tingskipanini. Og persónliga vil eg yvirhøvur ikki finna meg í, at Atli Hansen, Óli Breckmann, Óli Jacobsen og Helena Dam á Neystabø skulu gera av, hvat eg sum lögtingsmaður vil ella ikki vil. Hvat eg kann finna meg í ella ikki finna meg í.

Eitt er, at tað er ein marghátligur sjónleikur, sum verður framfýrdur á politiska leikpallinum í hesum døgum. Eitt annað er tað óhugnaliga, sum liggur í tí, at nakrir limir í lögtinginum hava skipað seg í eina kliku og eru farnir til arbeiðis við ávisum máli, úttan at tað fólka-valda lögtingið sambært stýrisskipanarlógina og tingskipanina hevur álagt teimum at gera hetta arbeiðið.

Eg haldi, at málið er so mikið álvarsamt, at formannskapurin í lögtinginum eigur at taka spurningin upp og gera sær greitt, um lögtingið skal arbeiða eftir stýrisskipanarlógini og tingskipanini ella um klikuskipanin skal fáa gróðralíkindi á Føroya Løgtingi. Um ein meiriluti á lögtingi ætlar hetta seinna, so eiga vit sjálvandi at broyta stýrisskipanarlógina og Tingskipan Føroya Løgtings samsvartur hesum.

Um vit skulu finna út av, hvat lögtingið og einstakir lögtingsmenn vilja ella ikki vilja í sambandi við Framtaksgrunnin og Føroya Fiskavirking, so er bert eitt at gera, og tað er at boða til lögtingsfund, men hetta er sjálvandi treytað av, at onkur hevur eitt itøkiligt upp-

– Skulu vit finna út av, hvat lögtingið og einstakir lögtingsmenn vilja ella ikki vilja í sambandi við Framtaksgrunnin, so er bert eitt at gera - tað er at kalla tingið saman. Men tað er sjálvandi treytað av, at onkur hevur eitt itøkiligt uppskot at taka støðu til, sigur Vilhelm Johannesen, sum finst at samgongufloksformonnunum, sum hann heldur hava tikið sær ov stórt vald

skot, sum lögtingið kann taka støðu til. So einfalt er tað.

Tann 7. januar 1997
Vilhelm Johannesen